

Beslissing

Klachtnummer:	KC 23-001
Klachtdatum:	31 december 2022 (ontvangen op 2 januari 2023)
Klager:	klager
Betreft:	klacht over beperking bewegingsvrijheid
Verweerder:	psychiater en regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klacht en/of het verzoek

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 31 december 2022 (ontvangen op 2 januari 2023) heeft ingediend. De klacht gaat over de beperking van zijn bewegingsvrijheid. Klager heeft schriftelijk verzocht om de beslissing tot beperking van zijn bewegingsvrijheid te schorsen. Bij brief van 3 januari 2023 is het schorsingsverzoek gemotiveerd afgewezen.

Verweerder heeft op 12 januari 2023 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 12 januari 2023 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Daarbij waren aanwezig:

- klager en zijn pvp'er;
- verweerder.

Van de klachtencommissie waren aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- de heer E. Krist, verpleegkundig specialist GGZ

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 19 december 2022 op grond van een zorgmachtiging van de Rechtbank bij de zorginstelling opgenomen. De zorgmachtiging loopt tot en met 7 juni 2023, maar klager is op verzoek van zijn behandelaren van een andere zorginstelling voor time-out van zes weken genomen bij zorginstelling.

Zijn klacht richt zich op de vrijheidsbenemende beperkingen die opname met zich meebrengen; een beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Concreet gaat het zijn klacht om beperking van zijn bewegingsvrijheid (verlof).

De klachtencommissie kan de klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvvgz en het Klachtenreglement klachten Wvvgz van de Regionale Klachtencommissie (het Klachtenreglement).

Toelichting van klager

Klager heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager geeft aan dat er aan hem verplichte zorg wordt opgelegd en dat er allerlei modaliteiten die in de zorgmachtiging zijn opgenomen worden toegepast. Hij benadrukt dat de vrijheidsbeperkende maatregelen zijn autonomie aantasten. Hij vertelt dat hij op het moment dat hij de opname-overeenkomst moest ondertekenen geen rechtsbijstand had. Inmiddels is hij wel op de hoogte van de wetgeving die geldt. Hij is van mening dat niet wordt voldaan aan de criteria om verplichte zorg te verlenen. Hij benadrukt ook dat hetgeen in het verweerschrift staat over dat hij hallucinaties zou hebben, onjuist is. Bovendien had ook voor een minder ingrijpende maatregel kunnen worden gekozen, bijvoorbeeld door hem op te nemen op een afdeling van de zorginstelling waar het beveiligingsniveau minder beperkingen met zich meebrengt.

Klager vertelt verder dat hij het er ook niet mee eens is dat hij geen telefoon mag hebben op de afdeling. Hij vreest dat hij zijn uitkering kwijt raakt, omdat hij zijn zaken op dit moment niet kan regelen. Hij heeft de gemeente gevraagd om hem in te schrijven op een bepaald adres, maar kan die aanvraag niet afhandelen. Voor het inloggen heeft hij namelijk zijn telefoon nodig. Hij mag wel gebruik maken van de kliniekteléfono en (onbegeleid) internet. Voor zaken die hij met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) of de gemeente moet regelen, heeft hij in verband met een digitale code zijn telefoon nodig om in te loggen. Hij was in de veronderstelling dat er wel beperkingen zouden gelden, maar dat hij wel zodanige autonomie had dat hij zijn eigen zaken kon regelen. Hij geeft aan dat er niet met hem over de aard van de beperkingen is gesproken.

Klager geeft aan dat hij gisteren (11 januari 2023) voor het eerst met verlof is gegaan. Daarvoor mocht hij alleen even onder begeleiding naar de winkel op het terrein van de zorgaanbieder. Hij benadrukt dat niet aan de criteria uit de wet wordt voldaan.

Toelichting van verweerder

Verweerder heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Verweerder geeft aan dat bij het opnamegesprek de regels die gelden op de afdeling altijd worden uitgelegd. Daarnaast legt de verpleegkundige die regels ook vaak uit. Klager is voor slechts zes weken opgenomen en zal daarna ontslag krijgen. Met betrekking tot de vrijheidsbeperkingen op de afdeling legt hij uit dat altijd eerst kennis moet worden gemaakt. Dit gebeurt binnen de regels die er op de afdeling gelden. Er wordt dan gekeken hoe het gaat en als het goed gaat worden de vrijheden opgebouwd. In het geval van klager zijn de klinievrijheden, in de zin van het verkrijgen van een kliniekteléfono en onbegeleid internet, vrij snel uitgebreid. Na drie weken is er een verlof opbouwplan gekomen. Conform dat plan heeft klager op dit moment verlopen.

Verweerder vertelt verder dat bij het opnamegesprek ook is besproken dat klager enige tijd binnen zou blijven en dat er vervolgens werd gewerkt aan een verlof opbouwplan. Volgens verweerder was klager het hiermee eens. Op de vraag van de voorzitter over het uitreiken van een aanzegbrief op het moment dat klager een klacht had ingediend, antwoordt verweerder dat hij op dat moment met vakantie was en dat er toen ook een schorsingsverzoek was gedaan, welke is afgehandeld.

Met betrekking tot het gebruik van een telefoon geeft verweerder aan dat het gebruik van een smartphone op de afdeling niet is toegestaan. Klager mag wel naar voren om daar zijn telefoon uit een kluisje te halen en de telefoon daar gebruiken.

Beoordeling van de klacht

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging (artikel 3:1 van de Wvvgz). De zorgmachtiging van 7 juni 2022 die een looptijd van een jaar kent noemt als verplichte zorgvormen onder meer het toedienen van medicatie, opname in accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid. Daarmee is de verplichte zorgvorm waar het in deze klachtzaak over gaat in overeenstemming met deze zorgmachtiging.

Beperking bewegingsvrijheid

In het geval van klager is belangrijk dat hij op 19 december 2022 een opname-overeenkomst heeft getekend. In die opname-overeenkomst zijn ook afspraken opgenomen over (vrijheids)beperkende maatregelen. Zo staat in de overeenkomst dat het bezit van smartphones op desbetreffende afdeling van de zorginstelling niet is toegestaan (zie de opname-overeenkomst onder D). Verder staat in de opname-overeenkomst (onder C) het volgende opgenomen: *'Patiënt verblijft op een gesloten, beveiligde afdeling en aanvaardt de beperkingen in zijn (bewegings)vrijheid die dat verblijf met zich meebrengt. Patiënt aanvaardt de behandeling volgens de Vrijhedenmethodiek zoals die bij binnenkomst geldt voor alle patiënten'*.

De klachtencommissie overweegt dat wat betreft die Vrijhedenmethodiek het gebruikelijk is dat na opname in de eerste weken sprake is van kennismaking en wennen op de afdeling. Vervolgens wordt in overleg met de verwijzer gekeken hoe de samenwerking gaat en of er met het opbouwen van verlov kan worden gestart. In het geval van klager bleek de samenwerking goed te gaan en is op 9 januari 2023 een verlov-opbouwplan getekend. Op basis van dat opbouwplan heeft klager verloven. De klachtencommissie begrijpt dat klager graag meer vrijheden wil, maar stelt vast dat deze werkwijze geldt voor alle patiënten die op deze afdeling worden opgenomen. Dat klager slechts voor een timeout van zes weken is opgenomen, maakt dit niet anders.

De commissie stelt vast dat klager de opname-overeenkomst heeft getekend en in eerste instantie ook de vrijheidsbeperkingen die het verblijf op de desbetreffende afdeling met zich meebrengt heeft aanvaard. Klager heeft echter, op het moment dat hij bij de commissie een klacht heeft ingediend, duidelijk kenbaar gemaakt dat hij zich daar niet meer in kan vinden. Aangezien klager zich vanaf dat moment duidelijk verzet tegen de vrijheidsbeperkingen, had verweerder voor de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 van de Wvvgz een schriftelijke aangezegbrief moeten opstellen en aan hem moeten uitreiken. Immers op het moment dat verplichte zorg moet worden ingezet en de patiënt zich daartegen verzet, dient een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg te worden genomen. Daarbij geldt dat elke vorm van verplichte zorg moet worden aangezegd aan de patiënt op het moment dat hiertoe noodzaak bestaat (artikel 3:4 Wvvgz). Verder kan de verplichte zorg alleen worden verleend als onderbouwd is dat het te verwachten nadeel zonder verplichte zorg voortkomt uit de psychische stoornis, verplichte zorg het uiterste redmiddel is en voldaan wordt aan beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid (artikel 3:3 Wvvgz). Nu dit is nagelaten, heeft verweerder niet volgens de Wvvgz gehandeld en dient de klacht om een formele reden **gegrond** te worden verklaard.

Andere modaliteiten uit de zorgmachtiging (o.a. bezit smartphone)

Tijdens de hoorzitting heeft klager ook aangegeven het niet eens te zijn met andere modaliteiten die in de zorgmachtiging worden genoemd. Er is toen kort gesproken over het gebruik van uw smartphone, waarbij verweerder heeft aangegeven dat klager eventueel naar voren zou kunnen gaan om daar zijn smartphone te gebruiken. De klachtencommissie begrijpt dat klager zijn smartphone vooral nodig heeft om via de DigiD app in te loggen en persoonlijke zaken te regelen. Zij geeft verweerder in overweging om hierover met klager in gesprek te gaan en te kijken of er wat betreft het gebruik van klagers smartphone afspraken kunnen worden gemaakt.

Beslissing

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht over de beperking van klagers bewegingsvrijheid wat betreft de periode tot 2 januari 2023 **ongegrond**;
- verklaart de klacht over de beperking van zijn bewegingsvrijheid vanaf 2 januari 2023 wegens een formele reden **gegrond**, omdat verweerder niet volgens de Wvggz heeft gehandeld; en
- geeft verweerder in overweging om met klager in gesprek te gaan en te kijken of er wat betreft het gebruik van klagers smartphone afspraken kunnen worden gemaakt.

Verzoek om schadevergoeding

Klager heeft de klachtencommissie bij zijn klacht verzocht om schadevergoeding. De klachtencommissie zal in een afzonderlijke beslissing het verzoek om schadevergoeding beoordelen en dient, voordat zij beslist over het toekennen van schadevergoeding, de zorgaanbieder te horen. Zij stelt klager in de gelegenheid om een nadere schriftelijke toelichting te geven op de schade die hij heeft geleden. Zij ontvangt klagers schriftelijke toelichting uiterlijk een week na verzending van deze schriftelijke beslissing.

De klachtencommissie zal na ontvangst van klagers schriftelijke toelichting en voordat zij een beslissing neemt over het toekennen van schadevergoeding, de zorgaanbieder een week de gelegenheid bieden om zijn zienswijze op het schadevergoedingsverzoek kenbaar te maken.

Beroepsmogelijkheid

Klager, zijn vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvggz).

De beslissing is genomen op 12 januari 2023 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en de heer E. Krist, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mr. C. Veen. De beslissing is op 13 januari 2023 telefonisch dan wel per e-mailbericht aan klager, zijn pvp'er en verweerder meegedeeld. Op 13 januari 2023 is een verkorte beslissing verstuurd.

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 17 januari 2023 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.